

Asia: VN/1972/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston koulutuspoliittiseksi selonteoksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset selontekoa koskevat kommentit

Suomen Lakimiesliitto pitää tärkeänä, että koulutuspolitiikasta tehdään kattava selonteko. Yleisenä kommenttina Lakimiesliitto toteaa, että kaikilla koulutusasteilla tulee turvata riittävät resurssit kaikkien selonteossa esitettyjen hyvien tavoitteiden toteuttamiseksi.

Kommentit lukuun 2. Visio/tavoitetila – koulutus ja tutkimus kohti 2040-lukua

Lakimiesliitto pitää lukuun 2 kirjattua visiota/tavoitetilaa kaikin puolin kannatettavana. On hienoa, että visiossa on otettu lähtökohdaksi mahdollisuus itsensä kehittämiseen kaikissa elämänvaiheissa. Tarpeettomia pullonkauloja ja muita esteitä eri koulutusasteille siirtymiseen on syytä välttää, ja myös muunlaiset siirtymät eri elämänvaiheissa tulee olla mahdollisia jatkuvan oppimisen hengessä.

Yhteistyö työelämän kanssa on koulutuksessa ja tutkimuksessa tärkeää, mutta yhtä tärkeää on muistaa sivistyksen arvo itsessään. Koulutuksella tulee olla omista lähtökohdistaan nouseva itseisarvo.

E erityisenä huomiona Lakimiesliitto haluaa kiittää molempien kansalliskielien huomioimista myös tulevaisuuteen katsovassa koulutus- ja tutkimuspolitiikassa

Kommentit lukuun 3.1 Varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus

-

Kommentit lukuun 3.2 Toinen aste

Vaikka toisen asteen koulutuksen ja työelämän välisen vuoropuhelun ja yhteistyön merkitys tuleekin tunnustaa, on tärkeää, ettei samalla tingitä erityisesti lukiokoulutuksen yleissivistävyydestä. Laaja-alainen yleissivistys on tärkein pohja korkeakouluopintoja ajatellen. Koulutuksen tulee palvella koko yhteiskuntaa sekä yksilöä itseään – ei ainoastaan työmarkkinoiden tarpeita.

Kommentit lukuun 3.3 Korkeakoulut

On keskeisen tärkeää, että suoritettujen tutkintojen määrän lisääminen kompensoidaan korkeakouluille täysimääräisesti; määrää ei tule lisätä laadusta tinkimällä. Lisäaloituspaikat tulee kohdentaa niille aloille, joilla on todellista kysyntää ja tarvetta osaajille. Lakimiesliitto korostaa sitä, että tutkintomäärien tulee olla oikeassa suhteessa tarjolla oleviin työpaikkoihin niin, että korkeasti koulutetut voivat työllistyä koulutustaan vastaaviin tehtäviin. Keinotekoiset perustelut, kuten ns. hakijasuman purkaminen, ”hakupaine” tai koulutuksen yksikkökustannukset, eivät saa olla perusteena aloituspaikkojen kohdentamiselle eri aloille. Tutkintomäärätavoitteiden tulee olla oikeassa suhteessa ennakoituihin työmarkkinoiden tarpeista. Aloituspaiikkojen lisäämisen ohella erityistä huomiota tulee kiinnittää kaikkien tutkintojen läpäisyasteen nostamiseen ja opiskelijoiden hyvinvoinnista huolehtimiseen.

Avoimen korkeakoulutuksen merkitys opiskelijavalinnoissa ja jatkuvan oppimisen toteuttamistapana on syytä kehittää. Samalla on kuitenkin huolehdittava, ettei avoimen väylästä tule maksullista ohituskaistaa tutkintokoulutukseen, vaan myös sitä kautta tutkinnonsuorittamisoikeuden saaneet opiskelijat tulee huomioida alakohtaisten tutkintotavoitteiden kokonaismäärissä.

Korkeakoulutuksen saavutettavuuden ja tasa-arvon lisääminen ovat kannatettavia tavoitteita. Erityisesti on tärkeää, että koulutus on mahdollisimman yhdenvertaisesti saavutettavissa sosioekonomisesta tai muusta taustasta riippumatta. Selonteossa esitetyt korkeakoulujen saavutettavuussuunnitelmat ovat saavutettavuuden parantamiseksi hyvä keino, kunhan niitä myös toteutetaan.

Koulutusvastuiden säätelyn tulee jatkossakin tapahtua ministeriön ja korkeakoulujen välisten sopimusneuvottelujen kautta.

Kommentit lukuun 3.4 Tiede ja tutkittu tieto

Tässä yhteydessä olisi hyvä olla maininta kansalliskielten asemasta tutkimuksessa. On kotimaisten kielten ja kulttuurin elinvoimaisuuden ylläpitämisen vuoksi tärkeää, että korkeatasoista tieteellistä tutkimusta tuotetaan myös tulevaisuudessa suomeksi ja ruotsiksi. Sillä on myös suora yhteys laadukkaan, tuoreeseen tutkittuun tietoon perustuvan oppikirjallisuuden tuottamiseen.

Kommentit lukuun 3.5 Vapaa sivistystyö

-

Kommentit lukuun 3.6 Jatkuva oppiminen – työuran aikainen oppiminen

Jatkuvan oppimisen merkitys suomalaisessa koulutusjärjestelmässä tulee vain kasvamaan tulevaisuudessa. Työuran aikana tapahtuva osaamisen päivittämisen ei ole tarkoituksenmukaista perustua aina vain uusiin (korkeakoulu)tutkintoihin, vaan jatkuvan oppimisen järjestelmän tulee koostua monenlaisista elementeistä, joilla omaa osaamistaan voi kehittää. Erityisen tärkeää on, että jokaisella on mahdollisuus osaamisensa kehittämiseen, joten erilaisten kouluttautumismahdollisuuksien rahoitus tulee olla ennustettavalla ja kestävällä pohjalla.

Kommentit lukuun 3.7 Opetus-, ohjaus- ja muu henkilöstö

-

Kommentit lukuun 3.8 Taide- ja kulttuurikasvatus ja -opetus ja taiteen perusopetus

-

Kommentit lukuun 3.9 Opintotuki

Opintotukijärjestelmässä tulee pyrkiä malliin, joka mahdollistaa niin täysipäiväisen opiskelun kuin työn ja opiskelun yhteensovittamisen. Lisäksi mallin tulee ottaa huomioon myös jatkuvan oppimisen toteutumisen mahdollisuudet.

Opiskeluaikaista työskentelyä ei tule nähdä tarpeettomana aikaa vievänä sivupolkuna, vaan osana yksilön työuraa ja valmistumisen jälkeistä työllistymistä edistävänä kokonaisuuden osana. Tästä syystä Lakimiesliitto kannattaa esitettyä opiskelijan omien tulorajojen korottamista.

Kommentit lukuun 3.10 Ruotsinkielisen koulutuksen tilanne, tavoitteet ja toimenpiteet

Lakimiesliitto pitää kannatettavana, että ruotsinkielistä koulutusta kehitetään osana kokonaisuutta, ei omana erillisenä yksikkönään. Ruotsinkielinen koulutus, ml. oppimateriaalit, tulee turvata kaikilla koulutusasteilla varhaiskasvatuksesta korkeakouluihin.

Kommentit lukuun 3.11 Maahanmuuttajataustaisten oppiminen ja oppimispolut

Maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden määrän lisääminen korkeakoulutuksessa ja kaikilla aloilla on tärkeää koko yhteiskunnan kannalta. Korkeakoulutetun väestöosan tulisikin heijastaa koko yhteiskunnan monimuotoisuutta.

Kommentit lukuun 4. Koulutus- ja tutkimusjärjestelmän tilannekuva ja keskeiset muutostekijät. Pyydämme tarvittaessa kirjaamaan vain tiiviin yleisen lausunnon luvusta ja yksityiskohtaisesti vain tärkeimmät kommentoitavat tai mahdollisesti puuttuvat asiat

Lakimiesliitto on ilahtunut siitä, että demokratia ja ihmisoikeudet on nostettu suomalaisen koulutuksen arvoperustan ytimeen, mikä on tärkeää yhteiskunnallisen polarisaation ja ääriliikkeiden vaikutusvallan kasvun ehkäisemiseksi. Näiden nostamista jollain tavoin mukaan jo luvun 2 visioon tulisi vähintään harkita.

Hälinen Janne
Suomen Lakimiesliitto - Finlands Juristförbund ry